

Overzicht van de wetgevende actualiteit 2020

Covid-maatregelen, juridische tweedelijnsbijstand, alimentatievorderingen (DAVO), invordering van fiscale en niet-fiscale schuldvorderingen (WMGI) en informatisering van de procedure collectieve schuldenregeling

C. Wauthier, juridisch medewerkster (januari 2021)

In dit overzicht 2020 zoomt het Observatorium in op de belangrijkste wetgevende actualiteit van dit bijzondere jaar. We selecteerden die actualiteit op basis van de pertinentie ervan en van de manier waarop ze verband houdt met de thema's schuldenlast, krediet en overmatige schuldenlast.

1. De covid-maatregelen

Er werden verschillende maatregelen aangenomen (uitstel van hypothecaire kredieten en van consumentenkredieten, opschorting van uithuiszettingen, overbruggingsrecht enz.) om mensen te helpen die door de gezondheids crisis werden getroffen. Voor meer informatie over deze federale en Waalse maatregelen, verwijzen we graag naar de portaalsite over overmatige schuldenlast in Wallonië via deze link [“Portail surendettement de la Wallonie”](#).

2. De juridische tweedelijnsbijstand en de gerechtsbijstand

2.1. [Bedragen per 1 september 2020](#)¹

Dankzij de juridische tweedelijnsbijstand kunnen bepaalde personen worden bijgestaan door een advocaat, waarbij ze geen of maar een deel van de erelonen moeten betalen.

Om gebruik te kunnen maken van de juridische tweedelijnsbijstand, zijn dit de criteria in termen van maandelijkse netto-inkomens² van het gezin:

	Volledig kosteloze bijstand	Gedeeltelijk kosteloze bijstand (tussen 25 en 125 €)
Alleenstaande persoon	Maandelijks netto-inkomen lager dan 1.226 €	Maandelijks netto-inkomen tussen 1.226 € en 1.517 €
Samenwonende	Maandelijks netto-inkomen lager dan 1.517 €	Maandelijks netto-inkomen tussen 1.517 € en 1.807 €
Aftrek per persoon ten laste	Evolueert van 15 naar 20 % van het leefloon, zijnde 259,19 €	Evolueert van 15 naar 20 % van het leefloon, zijnde 259,19 €

¹ [Wet van 31 juli 2020 tot wijziging van het gerechtelijk wetboek teneinde de toegang tot de juridische tweedelijnsbijstand en de rechtsbijstand te verbeteren, door de ter zake geldende inkomensmaxima te verhogen \(B.S. 6.08.2020, p. 57845\).](#)

[Juridische tweedelijnsbijstand en rechtsbijstand/ Bedragen op 1 september 2020 \(B.S. 3.09.2020, p. 64970\).](#)

² Op 1.01.2021 bedraagt de aftrek per persoon ten laste 266,15 €- [Koninklijk besluit van 20 december 2020 tot wijziging van het koninklijk besluit van 3 september 2004 tot verhoging van de bedragen van het leefloon \(B.S. 30.12.2020, p. 97839\).](#)

Voor alle duidelijkheid wordt er voor de bepaling van het inkomen rekening gehouden met:

- de lasten die resulteren uit een uitzonderlijke schuldenlast;
- en alle andere bestaansmiddelen, met name beroepsinkomsten, inkomsten uit onroerende goederen, inkomsten uit roerende goederen en diverse inkomsten, kapitalen, voordelen, alsmede tekenen en aanwijzingen waaruit een hogere graag van goedgeheid blijkt dan uit de aangegeven bestaansmiddelen;
- met uitzondering van de kinderbijslag en de enige en eigen woning.

2.2. Bijdrage tot het begrotingsfonds voor de juridische tweedelijsbijstand³

Het begrotingsfonds voor de juridische tweedelijsbijstand is bedoeld om de vergoedingen te financieren die worden toegekend aan de advocaten die instaan voor de juridische tweedelijsbijstand en de kosten die betrekking hebben op de organisatie van de bureaus voor rechtsbijstand.

Een arrest van het Grondwettelijk Hof van 4 juni 2020⁴ heeft geleid tot een wetgevende wijziging⁵ in verband met de bijdrage tot dat fonds.

De partij die bij de rechtbank een procedure inleidt, draagt bij aan de financiering van de rechtsbijstand door aan de griffie een bedrag van 20 € over te maken.

Worden hier onder meer van vrijgesteld:

- de begunstigen van de juridische tweedelijsbijstand of van de rechtsbijstand;
- de personen die een verzoekschrift in collectieve schuldenregeling indienen.

Worden hiervan voortaan eveneens vrijgesteld:

- de personen die volgens de rechter, rekening houdend met hun bestaansmiddelen, zouden kunnen genieten van de juridische tweedelijsbijstand of de rechtsbijstand;
- de debiteuren in collectieve schuldenregeling die een verzoekschrift in hoger beroep indienen.

3. De Dienst Alimentatievorderingen (DAVO)

De wet⁶ die de DAVO reglementeert, werd in de loop van het jaar 2020 verschillende malen aangepast^{7 8}.

De *inkomensbovengrens* die recht geeft op de voorschotten op de onderhoudsgelden in geval van wanbetaling door de schuldenaar van onderhoudsgelden onderging twee wijzigingen:

³ [Wet van 31 juli 2020 houdende diverse dringende bepalingen inzake justitie \(B.S. 7.08.2020, p. 58048\).](#)

⁴ [GwH., 4 juni 2020 \(nr. 80/2020\).](#)

⁵ [Wet van 19 maart 2017 tot oprichting van een Begrotingsfonds voor de juridische tweedelijsbijstand \(B.S. 31.03.2017, p. 46565\).](#)

⁶ [Wet van 21 februari 2003 tot oprichting van een Dienst voor alimentatievorderingen bij de FOD Financiën \(B.S. 28.03.2003, p. 15784\).](#)

⁷ [Wet van 13 april 2019 tot wijziging van de wet van 21 februari 2003 tot oprichting van een Dienst voor alimentatievorderingen bij de FOD Financiën teneinde het bedrag op te trekken dat als inkomensbovengrens dient om aanspraak te maken op een voorschot op het onderhoudsgeld \(B.S. 29.04.2019, p. 41033\).](#)

⁸ [Wet van 9 juli 2020 tot wijziging van de wet van 21 februari 2003 tot oprichting van een Dienst voor alimentatievorderingen bij de FOD Financiën met het oog op de afschaffing van de inkomensvoorwaarde voor de toekenning van voorschotten op het onderhoudsgeld dat verschuldigd is aan kinderen en het toepasbaar maken van sommige bepalingen van het Wetboek van de minnelijke en gedwongen invordering van fiscale en niet-fiscale schuldvorderingen en tot wijziging van artikel 11 van de wet van 29 maart 2018 tot uitbreiding van de opdrachten en versterking van de rol van de fiscale bemiddelingsdienst \(B.S. 17.07.2020, p. 54103\).](#)

- op 1 januari 2020 moest de ouder, om te kunnen genieten van een voorschot op onderhoudsgeld, beschikken over een inkomen van minder dan 2.200 euro (verhoogd met 70 euro per kind ten laste).
- op 1 juni 2020 heeft de wetgever deze inkomensvoorwaarde geschrapt. De tussenkomst van de DAVO is dus niet langer afhankelijk van het inkomen van de ouder.

Voor alle duidelijkheid: de DAVO moet de beslissing om de aanvraag voor tussenkomst al dan niet te aanvaarden, nemen binnen een termijn van 30 dagen. Voortaan doet deze dienst *kennisgeving* van zijn beslissing aan de *onderhoudsgerechtigde* per gewone brief. De kennisgeving heeft uitwerking vanaf de 3e werkdag die volgt op de datum van de verzending ervan (geen aangetekende brief meer). Hij kan eveneens een kopie van zijn beslissing meedelen aan het persoonlijke e-mailadres van de onderhoudsgerechtigde. Deze verzending geldt echter niet als kennisgeving.

De DAVO doet *kennisgeving* van zijn tussenkomst aan de *onderhoudsplichtige* per gewone brief. De kennisgeving heeft uitwerking vanaf de 3e werkdag die volgt op de datum van verzending. Zodra ze uitwerking heeft, kan een onderhoudsplichtige hiertegen binnen de maand hoger beroep instellen bij de beslagrechter en zijn enkel de aan DAVO uitgevoerde betalingen bevrijdend.

Het *Wetboek van de minnelijke en gedwongen invordering van fiscale en niet-fiscale schuldvorderingen* is van toepassing voor de invordering van (achterstallige en te vervallen) verschuldigde bedragen. Alleen een hoger beroep bij de beslagrechter kan de invordering stuiten.

Bij een geschil is de *fiscale bemiddelingsdienst* bevoegd wanneer de verschuldigde bedragen zijn opgenomen in een uitvoerbaar verklaard dwangbevel dat ter kennis werd gebracht of werd betekend, ofwel in een uitvoerbaar verklaard bijzonder kohier of innings- en invorderingsregister.

4. De invordering van fiscale en niet-fiscale schuldvorderingen⁹

Op 1 januari 2020 is het Wetboek van de minnelijke en gedwongen invordering van fiscale en niet-fiscale schulden (WMGI) in werking getreden.

Het WMGI heeft als doel¹⁰:

- de invorderingsprocedures van de verschillende fiscale en niet-fiscale schulden waarmee de FOD Financiën is belast te harmoniseren en te rationaliseren;
- de invordering van die schuldvorderingen te centraliseren bij de Algemene Administratie van de Inning en de Invordering (AAII);
- de invorderingsprocedures efficiënter te maken door ze te automatiseren.

⁹ [Wet van 13 april 2019 tot invoering van het Wetboek van de minnelijke en gedwongen invordering van fiscale en niet-fiscale schuldvorderingen \(B.S. 30.04.2019, p. 41412\).](#)
[Koninklijk besluit van 9 december 2019 tot wijziging of opheffing van diverse uitvoeringsbesluiten als gevolg van de invoering van het wetboek van de minnelijke en gedwongen invordering van fiscale en niet-fiscale schuldvorderingen \(B.S. 16.12.2019, p. 113850\).](#)
[Koninklijk besluit van 20 december 2019 tot uitvoering van het Wetboek van de minnelijke en gedwongen invordering van fiscale en niet-fiscale schuldvorderingen \(B.S. 24.12.2019, p. 116336\).](#)

¹⁰ [Wetsvoorstel tot invoering van het Wetboek van de minnelijke en gedwongen invordering van fiscale en niet-fiscale schuldvorderingen \(Kamer, 54-3625\).](#)

Dat “*Uniek fiscaal wetboek*” voert de volgende ingrijpende wijzigingen in:

- een gecentraliseerde invordering waarvoor de AAI instaat;
- de invoering van het innings- en invorderingsregister;
- de vervanging van het dwangbevel door het inningsbericht (nieuwe uitvoerbare titel) dat wordt gegenereerd door het innings- en invorderingsregister;
- de aanmaak van een burgerrekening¹¹ waarop een inventaris beschikbaar is van al zijn fiscale en niet-fiscale schulden en schuldvorderingen.

Zijn betrokken:

- de fiscale schuldvorderingen (personenbelasting, btw, penale boeten enz.)¹² ;
- de niet-fiscale schuldvorderingen verschuldigd aan de Staat of aan Staatsorganismen, aan de Gemeenschappen, aan de Gewesten en aan de organismen van openbaar belang die ervan afhangen¹³ ;
- alle bedragen waarvan de DAVO instaat voor de inning en de invordering (de alimentatievorderingen).

Zijn niet betrokken:

- de successierechten;
- de registratierechten;
- de douanerechten;
- de accijnsrechten;
- de verkeersbelastingen (een gewestelijke bevoegdheid);
- de onroerende voorheffing (een gewestelijke bevoegdheid);
- de veroordelingen in strafzaken.

Voor de schuldvorderingen waarvan de uitvoerbare titel later valt dan 1 januari 2020, is de invorderingsprocedure als volgt:

De AAI stuurt naar de schuldenaar, per gewone brief, een aanmaning tot betaling (die geldt als ingebrekestelling) bij het verstrijken van een termijn van tien dagen vanaf de eerste dag die volgt op de wettelijke vervaldatum. De interesten beginnen te lopen op de 3e werkdag die volgt op de verzending van de aanmaning.

De gedwongen invordering kan worden opgestart bij het verstrijken van een termijn van één maand vanaf de datum van uitwerking van de aanmaning (zijnde de 3e werkdag die volgt op de verzending van de aanmaning). De ontvanger bezorgt aan de gerechtsdeurwaarder het uittreksel van de uitvoerbare titel (inningsbericht). Op die manier kan de gerechtsdeurwaarder de uitvoeringsmiddelen in werking stellen.

¹¹ Beschikbaar op “[My Minfin](#)”

¹² [Artikel 2, §1, 7° van het WMGI](#)

¹³ [Artikel 2, §1, 8° van het WMGI](#)

Voortaan genieten de volgende bedragen eveneens van het voorrecht:

- de niet-fiscale schulden;
- de verhogingen en bijbehoren van de schuld;
- de fiscale boeten.

5. De informatisering van de procedure van collectieve schuldenregeling

De informatisering van de procedure van collectieve schuldenregeling komt kennelijk zeer moeilijk van de grond.

De procedure, voorzien in de wet op de informatisering van Justitie¹⁴, werd gewijzigd naar aanleiding van de creatie van het centraal register van de collectieve schuldenregelingen¹⁵. Er zullen talloze kennisgevingen, mededelingen en neerleggingen gebeuren door middel van dat register¹⁶.

De inwerkingtreding was initieel voorzien voor 1 januari. Na een eerste uitstel naar 1 januari 2021, werd ze opnieuw verdaagd naar 1 januari 2022¹⁷.

¹⁴ [Wet van 5 mei 2019 houdende diverse bepalingen inzake informatisering van Justitie, modernisering van het statuut van rechters in ondernemingszaken en inzake de notariële aktebank - Titel 5: Informatisering van de procedure van collectieve schuldenregeling d \(B.S. 19.06.2019, p. 62001\).](#)

¹⁵ [Artikel 1675/20 en volgende van het Gerechtelijk Wetboek](#)

¹⁶ [Artikel 1675/20 Ger.W.: "geïnformateerde gegevensbank voor het beheer, de opvolging en de behandeling van de procedures van collectieve schuldenregeling"](#)

¹⁷ [Wet van 20 december 2020 houdende diverse tijdelijk en structurele bepalingen inzake justitie in het kader van de strijd tegen de verspreiding van het coronavirus COVID-19 \(1\) \(B.S. 24.12.2020, p. 93772\).](#)